

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ

КАФЕДРА ФІЗИКИ ТА МАТЕМАТИКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
PROGRAM OF THE DISCIPLINE

МАТЕМАТИКА ДЛЯ ЛІНГВІСТІВ
MATHEMATICS FOR LINGUISTS

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
тип дисципліни: обов'язкова
мова викладання: українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Математика для лінгвістів» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань «В Культура, мистецтво та гуманітарні науки» спеціальності «В ІІ Філологія» спеціалізації «В ІІ.10 Прикладна лінгвістика» освітньої програми «Прикладна лінгвістика»

« 16 » 05 2025 року. – 14 с.

Розробники:

Титов Сергій Дмитрович, доцент НУК кафедри фізики та математики
Майборода Олександр Валерійович, доцент кафедри фізики та математики, канд. екон. наук;

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Математика для лінгвістів» узгоджено з гарантом освітньої програми «Прикладна лінгвістика»

Гарант освітньої програми
д-р філол. наук, доцент

Олена ГОГОРЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Математика для лінгвістів» розглянуто на засіданні кафедри фізики та математики

Протокол № 5 від « 19 » 05 2025 р.

Завідувач кафедри
д-р. фіз.-мат. наук, проф.

Михайло УШКАЦ

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Математика для лінгвістів» розглянуто Навчально-методичною комісією Навчально-наукового інституту комп'ютерних наук та управління проектами

Протокол № 5 від « 21 » 05 2025 р.

Голова НМК ННІКНУП
канд. техн. наук, проф. НУК

Тетяна ФАРІОНОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Математика для лінгвістів» погоджено з навчальним відділом.

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Математика для лінгвістів» затверджена Навчально-методичною радою НУК.

Протокол № 6 від « 25 » 06 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	10
7. Форми поточного та підсумкового контролю	11
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	13
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	14
10. Рекомендовані джерела інформації	14

ВСТУП

Анотація

Дисципліна «Математика для лінгвістів» є складовою частиною циклу професійної підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що належить до обов'язкових дисциплін з галузі знань «В Культура, мистецтво та гуманітарні науки» спеціальності «В 11 Філологія» спеціалізації «035.10 Прикладна лінгвістика» освітньої програми «В 11.10 Прикладна лінгвістика» і є необхідною для чіткої організації навчального процесу студентів денної та заочної форми навчання.

Курс передбачає вивчення класичних розділів вищої математики і містить такі основні напрямки:

Елементи теорії множин; Лінійна алгебра; Елементи векторної алгебри; Елементи аналітичної геометрії; Диференціальне числення функції однієї змінної; Інтегральне числення;

та на їх основі розвинути здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу в потоці вхідної та вихідної інформації; набуття умінь та формування компетенції, необхідної для здатності застосовувати знання в практичних ситуаціях, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Ключові слова: вища математика, лінійна алгебра, векторна алгебра, аналітична геометрія, диференціальне числення, інтеграл.

Summary

The discipline "Mathematics for linguists" is an integral part of the professional training cycle of the first (bachelor's) level of higher education, which belongs to the mandatory disciplines from the field of knowledge "B Culture, art and humanities" specialty "B 11 Philology" specialization "B 11.10 Applied Linguistics" of the educational program "Applied linguistics" and is necessary for the clear organization of the educational process of full-time and part-time students.

The course involves the study of classical sections of higher mathematics and includes the following main directions:

Elements of set theory; Linear algebra; Elements of vector algebra; Elements of analytical geometry; Differential calculus of a function of one variable; Integral calculus;

and on their basis to develop the ability for abstract thinking, analysis and synthesis in the flow of input and output information; acquisition of skills and formation of competence necessary for the ability to apply knowledge in practical situations, compare them with the factors of influence of the external and internal environment.

Keywords: higher mathematics, linear algebra, vector algebra, analytical geometry, differential calculus, integral.

1.Опис навчальної дисципліни

Загальні відомості

Програму вивчення дисципліни «Математика для лінгвістів» складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурно - логічною схемою, передбаченою робочою навчальною програмою(РНП) підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, і охоплює всі змістовні модулі передбачені стандартом.

«Математика для лінгвістів» є дисципліною циклу загальної підготовки. Послідовність вивчення матеріалу та розподіл його виконано з урахуванням потреб суміжних та спеціальних кафедр.

Розподіл навчального часу

Розподіл навчальних годин по семестрам і видам навчальних занять відповідно до РНП здійснюється за наведеною Табл. №1

Табл. №1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність В 11 Філологія Спеціалізація В 11.10 Прикладна лінгвістика Освітня програма «Прикладна лінгвістика»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента –4.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		15 год.	4 год.
		Практичні заняття	
		15 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Вид контролю: екзамен	
Форма контролю: комбінована			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Математика для лінгвістів» є формування у здобувачів вищої освіти відповідно до освітньо-професійної програми таких загальних компетентностей:

ЗК 06 - здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 07 - уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

На основі вивчення дисципліни здобувачі набувають фахові компетентності:

ФК 13 - уміння моделювати мовні та мовленнєві / дискурсні дані залежно від умов функціонування об'єкта а моделювання із структурованим його плану вираження та плану змісту та / або використанням математико-статистичних методів і процедур для відповідного опису та аналізу;

ФК 15 - уміння користуватися програмними продуктами проектування й підтримки лексикографічних БД ПС, електронних бібліотек, систем автоматизованого анотування, реферування, аналізу й синтезу текстів природною мовою; поширеними мережевими лінгвістичними корпусами; сучасними електронними системами науково-технічного перекладу; корпусами як експериментальною базою з метою організації багаторівневих лінгвістичних досліджень мови та мовлення.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення дисципліни «Математика для лінгвістів» є знання курсу математики для загальноосвітніх закладів.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких програмних результатів навчання:

ПРН 11 - знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами;

ПРН 16 - знати і розуміти основні поняття, теорії і концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності;

ПРН 17 - збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови і мовлення і використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;

ПРН 18 - мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

5. Програма навчальної дисципліни
Розподіл навчального часу за темами.
Змістовні модулі – Контрольні заходи(КЗ)
Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	лекції	практ	с.р.	усього
1	2	3	4	
Модуль 1				
Змістовний модуль 1				
Тема 1. Елементи теорії множин	1	1	8	10
Тема 2. Лінійна алгебра	2	2	12	16
Тема 3. Елементи векторної алгебри	2	2	12	16
Тема 4. Елементи аналітичної геометрія	3	3	12	18
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	8	8	44	60
Модуль 2				
Змістовний модуль 2				
Тема 1. Диференціальне числення функції однієї змінної	4	4	8	16
Тема 2. Інтегральне числення	3	3	8	14
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	7	7	16	30

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	заочна форма			
	лекції	практ	с.р.	усього
1	2	3	4	
Модуль 1				
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Елементи теорії множин Лінійна алгебра	1	1	28	30
Тема 2. Елементи векторної алгебри Елементи аналітичної геометрія	1	1	28	30
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	2	2	56	60
Модуль 2				
Змістовий модуль 2				
Тема 1. Диференціальне числення функції однієї змінної	1	1	13	15
Тема 2. Інтегральне числення	1	1	13	15
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	2	2	26	30

Тематичний план навчальної дисципліни
5.1 Зміст лекцій
Денна форма (15 годин)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Елементи теорії множин. Основні поняття теорії множин. <i>Література: [1], глава 4, §1 [2], розділ 2, глава 5.</i> Матриці. Означення і деякі типи матриць. Алгебра матриць. <i>Література: [1], глава 1, §2 [2], розділ 1, глава 1</i>	2
2	Жорданові перетворення СЛАР. <i>Література: [1], глава 1, §3 [2], розділ 1, глава 2.</i> Декартова прямокутна система. Вектори. <i>Література: [1], глава 1, §2-4 . [2], розділ 1, глава 3.</i>	2
3	Основні задачі аналітичної геометрії. Лінії на площині. <i>Література: [1], глава 3, §3 [2], розділ 1, глава 4.</i> Загальне рівняння площини в R^3 . Неповні рівняння площини в R^3 . <i>Література: [1], глава 3, §4 . [2], розділ 1, глава 4.</i> Криві другого порядку. Загальні відомості. <i>Література: [1], глава 3, §6 . [2], розділ 1, глава 4.</i>	2
4	Виконання Контрольного заходу №1 Змінні величини. Поняття функції. <i>Література: [1], глава 4, §3-4 . [2], розділ 2, глава 6.</i>	2
5	Числова послідовність. Означення. Основна термінологія. Типи послідовностей. Приклади. Границя послідовності. <i>Література: [1], глава 4, §3-4 . [2], розділ 2, глава 6.</i> Неперервність функції в точці. Означення. Означення у приростах. Означення трьох умов. <i>Література: [1], глава 5, §1-2 [2], розділ 3, глава 7.</i>	2
6	Диференціал. Поняття диференціалу. Означення. <i>Література: [1], глава 5, §5-6 . [2], розділ 3, глава 8.</i> Первісна. Означення невизначеного інтеграла. Властивості невизначеного інтеграла. Основна таблиця інтегралів. <i>Література: [1], глава 7, §1 . [2], розділ 4, глава 10.</i>	2
7	Поняття про площу плоскої фігури. Площа плоскої фігури в декартових координатах. <i>Література: [1], глава 7, § 2 . [2], розділ 4, глава 11.</i> Виконання Контрольного заходу №2	3
	Разом	15

Заочна форма (4 години)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Заочна форма
1	Елементи теорії множин. Лінійна алгебра <i>Література: [1], глава 1,2,3.</i>	1
2	Елементи векторної алгебри. Елементи аналітичної геометрії. <i>Література: [1], глава 1, 2,3</i> Видача Контрольного заходу №1	1
3	Диференціальне числення функції однієї змінної. <i>Література: [1], глава 4,5,6.</i>	1
4	Інтегральне числення. <i>Література: [1], глава 7.</i> Видача Контрольного заходу №2	1
Разом		4

5.2 Практичні заняття. Денна форма (15 годин)

№	Назва теми або розділу	години
1	Елементи теорії множин. Визначники другого і третього порядків, властивості, обчислення. Алгебра матриць. Обернена матриця.	2
2	Розв'язання систем лінійних алгебраїчних рівнянь методом Гаусса, матричним способом та за формулами Крамера. Вектори. Лінійні операції над векторами. Скалярний добуток векторів, застосування в економіці. Векторний та мішаний добуток векторів.	2
3	Пряма на площині. Площина. Пряма у просторі. Задачі на пряму і площину. Коло, еліпс. Гіпербола, парабола.	2
4	Підготовка до КЗ №1. Функції, графіки.	2
5	Обчислення границь, розкриття невизначеностей. I та II важливі границі. Порівняння нескінченно малих. Неперервність. Точки розриву функцій. Техніка диференціювання. Похідна неявної та параметрично заданої функції. Диференціал, застосування в наближених обчисленнях. Екстремуми функцій. Задачі на найбільше і найменше значення функції.	2
6	Основні методи інтегрування. Методи підстановки та інтегрування частинами. Інтегрування раціональних функцій. Інтегрування раціональних функцій. Інтегрування тригонометричних функцій. Інтегрування ірраціональностей.	2
7	Визначений інтеграл. Формула Ньютона-Лейбница. Застосування визначеного інтеграла в геометрії і економіці. Метод виділення елемента. Невласні інтеграли. Поняття про подвійний інтеграл. Підготовка до КЗ №2	3
Разом		15

Заочна форма (4 години)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Заочна форма
	2 семестр	
1	Елементи теорії множин. Лінійна алгебра	1
2	Елементи векторної алгебри. Елементи аналітичної геометрії. Виконання Контрольного заходу №1	1
3	Диференціальне числення функції однієї змінної.	1
4	Інтегральне числення. Виконання Контрольного заходу №2	1
Разом		4

5.3 Самостійна робота

Самостійна робота передбачає; самостійне поглиблення знання за темами дисципліни, наведеними в розділі лекційного матеріалу; підготовку до лекційних занять, підготовку до практичних занять; підготовка доповідей та презентацій; підготовку до поточних модульних контрольних заходів(КЗ); підготовку до екзамену.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів наведено в таблиці

Види самостійної роботи

№	Види робіт	Денне години	Заочне години
1	Самостійне поглиблення знання за темами дисципліни	20	40
2	Підготовка до лекцій та практичних занять	20	7
3	Підготовка до поточних модульних контрольних заходів(КЗ);	15	30
4	Підготовка до екзамену	5	5
Разом		60	82

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Для набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, використовуються такі прийоми:

- робота з літературою, пояснення, лекції, вправи, практичні роботи, частково-пошуковий та дослідницький метод.

Для визначення рівня успішності засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- опитування на практичних заняттях;
- контроль виконання конспектування розділів дисципліни, винесених на самостійне вивчення;
- поточний модульний контроль – контрольні заходи;
- підсумковий залік та екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки за екзамен. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. При поточному оцінюванні здобувач може набрати до 60 балів. На заключному іспиті здобувач може набрати до 40 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою поточної оцінки і оцінки екзамену.

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час виконання завдань на контрольних заходах.

На контрольному заході №1 здобувач повинен дати відповіді на два теоретичних питання (кожне оцінюється в 5 балів) та розв'язати 5 практичних задач (кожна оцінюється в 4 бали). Максимальна кількість балів, яку можна отримати за КЗ №1 складає 30 балів.

На контрольному заході №2 здобувач повинен дати відповіді на два теоретичних питання (кожне оцінюється в 5 балів) та розв'язати 8 практичних задач (кожна оцінюється в 2,5 бали). Максимальна кількість балів, яку можна отримати за КЗ №2 складає 30 балів.

Екзамен проходить у комбінованій формі. На екзамені здобувач має відповісти на два усних питання та розв'язати шість практичних задач. Кожна відповідь на усні питання оцінюється максимум у 5 балів, розв'язок кожної практичної задачі – у 5 балів. Загалом за екзамен можна отримати максимум 40 балів.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Критерії оцінювання на контрольних заходах

Теоретичні питання

Бали	Критерії оцінювання теоретичного питання КЗ №1, КЗ №2
5	Відповідь правильна, повна та містить доведення тверджень та теорем
4	Відповідь правильна, повна, але не містить доведення тверджень та теорем.
3	Відповідь правильна, але не в повному обсязі.
2	Відповідь частково правильна.
1	Наведено тільки означення та позначення
0	Студент не дає відповіді

Максимальна оцінка за даний компонент програми складає 10 балів (2 питання по 5 балів) за КЗ №1 і 10 балів (2 питання по 5 балів) за КЗ №2

Розв'язок практичних задач КЗ №1

Бали	Критерії оцінювання розв'язку практичної задачі КЗ №1
4	Задача розв'язана повністю. Наведено перетворення та виконані спрощення. Розв'язок задачі містить коментарі.
3	Задача розв'язана повністю. Наведено перетворення та виконані спрощення. Розв'язок задачі не містить коментарів.
2	Задача розв'язана повністю. Не наведені перетворення та спрощення.
1	Задача розв'язана не повністю.
0	Студент не розв'язав задачу

Максимальна оцінка за даний компонент програми складає 20 балів (5 задач по 4 бали)

Розв'язок практичних задач КЗ №2

Бали	Критерії оцінювання розв'язку практичної задачі КЗ №2
2.5	Задача розв'язана повністю. Наведено перетворення та виконані спрощення. Розв'язок задачі містить коментарі.
2	Задача розв'язана повністю. Наведено перетворення та виконані спрощення. Розв'язок задачі не містить коментарів.
1	Задача розв'язана частково. Не наведено перетворення та не виконані спрощення. Розв'язок задачі не містить коментарів.
0	Студент не розв'язав задачу

Максимальна оцінка за даний компонент програми складає 20 балів (8 задач по 2,5 б.).

Критерії оцінювання на екзамені

Усні питання на екзамені

Бали	Критерії оцінювання усного питання на екзамені
5	Відповідь правильна, повна та містить доведення тверджень та теорем
4	Відповідь правильна, повна, але не містить доведення тверджень та теорем.
3	Відповідь правильна, але не в повному обсязі.
2	Відповідь частково правильна.
1	Наведено тільки основні означення
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка за даний компонент програми складає 10 балів (2 питання по 5 балів)</i>	

Розв'язок практичних задач на екзамені

Бали	Критерії оцінювання розв'язку практичної задачі на екзамені
5	Задача розв'язана повністю. Наведено перетворення та виконані спрощення. Розв'язок задачі містить повні коментарі.
4	Задача розв'язана повністю. Наведено перетворення та виконані спрощення. Розв'язок задачі не містить коментарів.
3	Задача розв'язана повністю. Наведено перетворення, але не виконані спрощення. Розв'язок задачі не містить коментарів.
2	Задача розв'язана не повністю. Не наведено деякі перетворення та не виконані спрощення. Розв'язок задачі не містить коментарів.
1	Задача розв'язана частково. Вісутні перетворення та не виконані спрощення. Розв'язок задачі не містить коментарів.
0	Студент не розв'язує задачу
<i>Максимальна оцінка за даний компонент програми складає 30 балів (6 задачі по 5 балів)</i>	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Змістовний модуль	Форма навчання	
	Денна та заочна	
	Вид роботи	Бали
ЗМ 1	Теоретичні питання КЗ №1	10
	Розв'язок обов'язкових задач КЗ №1	20
ЗМ 2	Теоретичні питання КЗ №2	10
	Розв'язок обов'язкових задач КЗ №2	20
Екзамен	Усні питання на екзамені	10
	Розв'язок практичних задач на екзамені	30
Разом		100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- дистанційне навчання здійснюється на платформах Google Classroom та Zoom;
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації.

10.1. Основна література.

1. Дубовик В. П., Юрик І. І. Вища математика. Київ, 1993.
2. Шкіль М.І. та інші. Вища математика. Т.1, 2, 3 – Київ, 1994.
3. Гетьманцев В.Д. Лінійна алгебра і лінійне програмування. К:Либідь, 2001.
4. Бугір М.К. Лінійна алгебра, лінійні моделі. – К.: Академія, 1998.
5. Вища математика: основні означення, приклади і задачі: Навч. посібник: У двох книгах. Книга 1, 2/ Г. Л. Кулініч та інші. К.: Либідь, 1994.
6. Титов С.Д., Чернова Л.С. Вища та прикладна математика: Навч. посібник: У 2-х ч., Ч. 1., Х., Факт, 2017. 336 с.
7. Титов С.Д., Чернова Л.С. Теорія визначників: Навчально-методичний посібник: Миколаїв: Видавець Торубара В.В., 2016.- 271с.

10.2. Додаткова література.

8. Іванова О.Г. та інші. Збірник задач з вищої математики. Миколаїв, 1989.
9. Саприкіна Л.Т., Юрченко Т.А. та інші. Методичні вказівки до виконання типових розрахунків та індивідуальних завдань з вищої математики. Миколаїв, НУК, 2006.
10. Кузнецов А. М., Зароський Р. І., Неделько Є.Ю. Лабораторний практикум з математичної статистики, Миколаїв, 2002.
11. Неделько Є.Ю., Титов С. Д., Щеглов О.О. Границя та неперервність, Миколаїв, 2002.

Інформаційні ресурси в інтернеті

- 1.Бібліотека імені В. Вернадського: www.nbuv.gov.ua
2. Розділ Вікіпедії: Математика
3. <https://www.maplesoft.com>
4. <https://www.mathcad.com>